

Hvem er vi?

Æblehaven er et dagtilbud i Hillerød Kommune område Ullerød, som består af to huse, ét i Alsønderup og ét i Tulstrup, som er små landsbyer i naturskønt område vest for Hillerød. I lokalområdet samarbejder vi med Hillerød Vest Skolen, afdeling Alsønderup, Alsønderup kirke, samt sportsforeninger. Begge huse er integrerede institutioner med både vuggestuebørn og børnehalebørn.

Vi har fokus på børnenes trivsel, læring og udvikling i hverdagen, hvor vores grundsyn er, at hvert enkelt barn skal føle sig set og hørt, opleve nærhed fra de voksne, samt være en vigtig medspiller i fællesskabet. Børn har en legende tilgang til læring. Derfor er det vigtigt, at legen respekteres som en værdi i sig selv, og at de voksne er bevidste om, at sikre deltagelsesmulighed for alle børn.

Vi prioriterer et tæt samarbejde med forældrene i hverdagen, hvor daglig kommunikation om børnenes trivsel og udvikling er essentiel.

Vores pædagogiske aktiviteter planlægges ud fra Område Ullerøds årshjul, som indeholder tre perioder i løbet af året, hvor vi særligt arbejder med læreplanstemaerne "kultur, æstetik og fællesskab", "krop, sanser og bevægelse" og "natur, udeliv og science". Perioderne afsluttes med "legeværksteder", hvor institutionerne i område Ullerød besøger hinanden, til fælles glæde og inspiration. Vi prioriterer desuden traditioner højt, hvor vi målretter aktiviteterne i forhold til påske, Halloween og jul.

Da rutinerne i dagligdagen (eksempelvis måltider, badeværelse og garderobe) udgør en stor del af vores hverdag, er vi bevidste om, at læring foregår hele dagen. Vi udvikler løbende læringsmiljøerne ud fra et børneperspektiv ved at samle empiri, analysere og evaluere, om målet for læringen i læringsmiljøerne tilgodeser alle børn.

Æblehaven har et Dagtilbudsråd, hvor der er forældrerepræsentanter fra begge huse. På møderne orienterer vi hinanden om aktuelle ting, samt drøfter Æblehavens pædagogik. Dagtilbudsrådet er med til fastansættelser i Æblehaven og er repræsenteret i Områdebestyrelsen.

Hvordan arbejder vi?

I Æblehaven tager vi udgangspunkt i arbejdet med rutinepædagogikken i forhold til at skabe nogle gode læringsmiljøer. Vi har arbejdet fokuseret med måltider.

Vi har dykket ned i, hvad det gode måltid er, og hvilken læring vi ønsker at opnå.

Vi ønsker at skabe rum for et rart og nærværende miljø, så alle får en god oplevelse omkring måltidet. Alle skal have mulighed for at deltage på lige vilkår, og det kan vi blandt andet ved at skabe et miljø, hvor alle får mulighed for at koncentrere sig om måltidet. Madro er en vigtig del af læringsmiljøet omkring spisningen. Vi arbejder med at alle bruger små stemmer og at stemingen bliver hyggelig. Børnene får derved også mulighed for at mærke roen i kroppen og sanse maden.

Alle skal også føle sig som en del af fællesskabet, og derfor spiser vi gerne opdelt i mindre grupper, hvor det er muligt for selv de mindste at forholde sig til dem de sidder sammen med. Samtidig giver det mulighed for relations dannelse, både mellem børn og voksne. De faste pladser giver struktur, relationer, færre konflikter og mulighed for at arbejde fokuseret med de enkelte børn.

Vi taler meget om, hvilken mad vi spiser. Hvad er det? Hvor kommer det fra? Hvilken farve har det? Hvilken struktur har det? Hvad smager det af? Hvad dufter det af? Vi arbejder med en generel kendskab til den mad vi spiser, og vi er nysgerrige på, og undersøger gerne det, vi ikke ved. På denne måde giver vi ikke blot børnene ny viden, men vi styrker også en sproglige udvikling samt den personlige udvikling ved at vente på tur og tilsidesætte egne behov for en stund.

Den sproglige dannelsesproces, hvor vi øver *ja tak*, *nej tak* og *må jeg bede om* er også i fokus. Vi styrker den sproglige udvikling samtidig med at vi arbejder med generelle dannelsesværdier omkring måltidet.

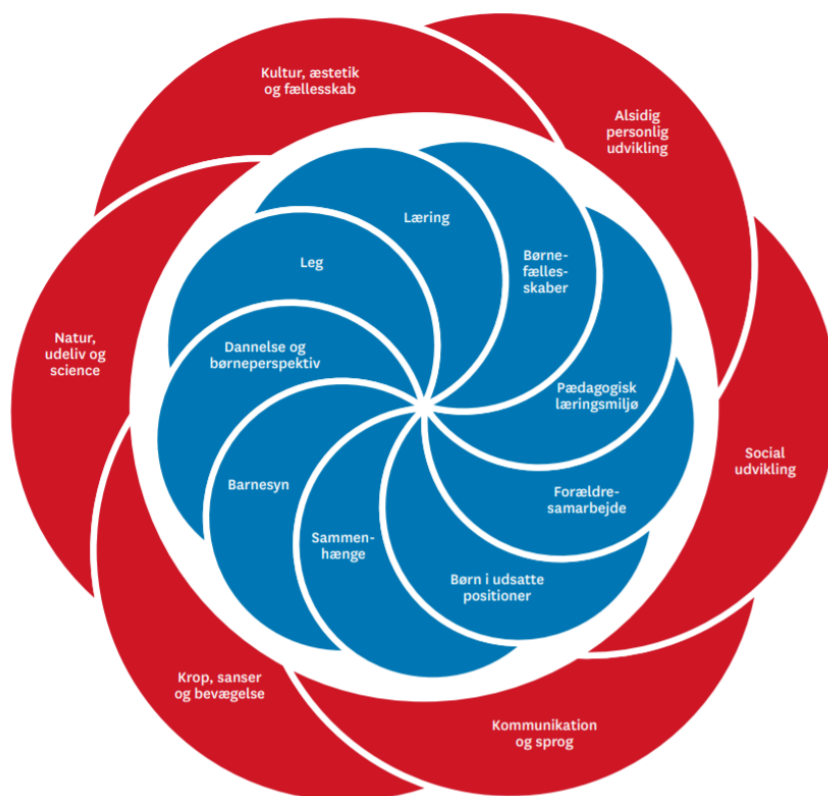
Selvhjulpenhed foregår på mange niveauer afhængig af børnenes alder og niveau. Børnene er som udgangspunkt selv med til at dække bord, øse mad op og rydde op efter sig. Det styrker den motoriske udvikling og lærer børnene nye kundskaber. Børnene får afhængig af alder opøvet kropslige erfaringer.

Vi har også særligt fokus på hygiejne både før og under måltidet. Den faste rutine omkring måltidet starter når håndvasken går i gang. Vi bruger så vidt muligt redskaber til at tage maden med, og har generelt fokus på at undgå smittefare.

I Æblehaven har vi to kompetencepædagoger samt vores daglige leder på diplomuddannelse i Inkluderende børnefællesskaber og den styrkede læreplan. Vi er derigennem blevet inspireret til at se på vores hverdagsrutiner og derigennem at skabe nogle gode meningsfulde læringsmiljøer for børnene. Rutinerne er en stor del af vores hverdag, og pædagogikken lever ikke kun i afgrænsede perioder i løbet af dagen, men er grundlag for hele vores dag sammen med børnene.

Vi er generelt blevet optaget af at se på pædagogikken i rutinesituationer og har fokus på at sætte ord på alt det gode og læringsrige arbejde vi laver.

Læreplansblomsten

I det fælles pædagogiske grundlag har vi udvalgt de to elementer **Barnesyn** samt **Dannelses og børneperspektiv**. Af læreplanstemaer har vi udvalgt **Alsiddig personlig udvikling** og **Social udvikling**.

Disse elementer og temaer er med til at beskrive en del af vores pædagogiske grundlag. Barnesyn og Dannelses og børneperspektiv ser vi som en stor del af det grundlæggende værdi -og dannelsesperspektiv som vi ønsker i Æblehaven. Alsidig personlig udvikling og Social udvikling har vi valgt, at starte med, da vi mener, at disse temaer som hovedregel er med i alt vores pædagogiske arbejde uanset hvilket læreplanstema vi ellers arbejder med.

Vi vil ud fra nogle praksiseksempler beskrive hvordan vi blandt andet arbejder med de fire temaer/elementer.

Et børnehave barn spørger til samling: "Hvor kommer regnen egentlig fra?" Den voksne spørger nysgerrigt de andre børn rundt om bordet og de ved det. Der kommer mange forskellige og sjove forslag fra børnene f.eks. foreslår en af drengene at det må være et rørsystem der er lavet fra havet op til himlen. I den kommende tid drejer samtalerne sig ofte om regn. Hvorfor regner det? Hvor meget regner det? Vi opstiller spande så vi kan opsamle vand og måle hvor meget der er kommet. Regn bliver omdrejningspunkt for legen og fantasien bliver er i spil. Både voksenstyrede aktiviteter og den børneinitierede leg handler om regn. Børnene oplever, at deres bidrag er vigtigt. Der er læring og værdi i legen. Børnenes eget initiativ og nysgerrighed spreder sig som ringe i vandet og vi ser at det er med til at udvikle selvstændige og kompetente børn.

I vuggestuen er omsorg og tryghed hovedelementerne i det pædagogiske arbejde. Stikker vi hovedet ind på stuen, ser vi altid nærværende og omsorgsfulde voksne, der i børnehøjde interagerer med børnene. Børnene er gennem legen i gang med at undersøge verden, og udvikle sig til selvstændige og kompetente små mennesker. Der foregår mange små hverdagssituationer på stuenes legekøkkener, hvor der bliver lavet mad. Børnene øver sig i at dele og vente på tur og vi kan se hvordan de gengiver det, de har set voksne gøre. Legen i køkkenet er et godt eksempel på et læringsmiljø der giver mulighed for at barnet selv kan tage initiativ og bruge deres fantasi og virkelyst.

Leg er omdrejningspunktet i Æblehaven. Særligt legen på legepladsen skaber rum for at alle børn kan være aktive deltagere i fællesskabet, her er der højt til loftet og vide rammer. Her ser vi, at de børn der i andre sammenhænge kan være i udsatte positioner, får mulighed for at bidrage til fællesskabet og føle, at de hører til. Når legen er omdrejningspunktet får børnene mulighed for at øve sig i at forhandle, indgå kompromiser og afstemme sig selv i forhold til andre. Her er der mulighed for at værdsætte hinandens forskelligheder, da der ofte er brug for alle i en god leg. Legen giver mulighed udvikling af de sociale fællesskaber, og er med til at udvikle empati og relationsdannelse.

Vi har altid fokus på at der er deltagelsesmuligheder for alle. Vi arbejder med at udvikle børnenes kompetence til deltagelse, både i voksenstyrede og børneinitierede aktiviteter. Vi arbejder ud fra et sciencedidaktisk udgangspunkt, hvor vi har fokus på at udfolde, udfordre, udforske og erfare både sig selv og hinanden. Børnene skal lære at håndtere følelser, løse konflikter og øve sig i at sige til og fra, med støtte fra en voksen. Vi ser at puderummet, som gerne bliver husets samlingspunkt for aktive lege er et rigtigt godt sted at øve disse ting. Her opstår jævnligt konflikter, da der er mulighed for at afprøve hinandens grænser gennem legen. Den sociale udvikling bliver derved afprøvet og udviklet, under vejledning fra de voksne. Koncentration og abstraktionsevne,

nysgerrighed og at undre sig er også en del af den sociale udvikling. I Æblehaven har vi fokus på, at deltagelseskompetencen udvikles gennem både stille og vilde lege og at børnene er aktive deltagere.

Alsidig personlig udvikling

Den alsidige personlige udvikling er med til at skabe det hele barn. Barnet udvikler selvværd og selvtillid. Barnet øver sig i de ting, som det ikke kan endnu og de voksne understøtter denne udvikling. Vi øver, at det enkelte barn skal lære at vente på tur og kunne udsætte sine egne behov til fordel for fællesskabet.

Vi vil kort beskrive nogle eksempler for, hvordan vi kan se denne udvikling i både børnehave og vuggestue:

Vuggestue

De små børn i vuggestuen øver sig hver dag i at vente på tur. Når der skal serveres mad, når der skal skiftes ble og der skal vaskes hænder. De, der kan, øver sig i at hjælpe så meget til som muligt. Derved oplever vi, at børnene får succesoplevelser og glæder sig til at prøve igen.

Børnehave

Hver morgen er vinkevinduerne i Æblehaven et godt øverum for den alsidige personlige udvikling. Der skal vinkes farvel til mor/far og for at det bliver en god oplevelse, kræver bl.a. at barnet føler en god tilknytning til personalet. Personalet har altid øje for, at barnets positive udvikling er i fokus og giver gerne en hjælpende hånd.

Kommunikation og sprog

Kommunikation og sprog er udgangspunkt for alt socialt samvær. Vi møder børnene fra de lærer de første spæde ord til de er klar til skolestart. Kommunikation er mere end blot det talte sprog, det er også kropssprog, måden vi giver tid til at lytte, og giver plads til at alle bliver hørt. Kommunikation og sprog er en stor del af den generelle dannelse, som vi vægter højt i Æblehaven.

Vuggetue

Børnene lærer tidligt "Babytegn" i vuggestuen. Vi bruger f.eks. tegn for tørstig, mere, mor, far og ren ble. Det giver ud over det talte sprog barnet en mulighed for at kommunikere, inden mundmotorikken tillader barnet at forme ord med munden. De voksne sætter ord på alt hvad der foregår og på de ting de ser. Det talte sprog og Babytegn er tilsammen med til at udvikle det lille barns sprog.

Børnehave

Til samling og til frokost vægter vi, at vi hver dag taler **med** hver eneste barn. Der bliver brugt tid på at alle får mulighed for at komme til ord. Vi bruger både smalltalk og voksenstyret dialog. Vi øver, at alle tør sige noget og giver svar på spørgsmål. Vi giver tid og sørger for at alle bliver lyttet til.

Krop, sanser og bevægelse

Børn skal opleve glæde ved at bruge kroppen og bevæge sig. De skal udfordres på deres sanser og lære hvad deres krop kan. Børnene oplever en enorm kropslig udvikling gennem deres tid i Æblehaven. De lærer at rulle, sidde, kravle, gå, løbe, hoppe og tage tøj af og på og blive selvhjulpne i forhold til toiletbesøg. De lærer gennem kropslige erfaringer både inde og ude.

Vuggestue

Vuggestuernes badeværelser er en øvebane for kropslige erfaringer. Her skal der kravles op og ned fra puslebordet, børnene øver at stå i kø, der sæbes ind og vaskes hænder. De større børn mærker hvordan det føles at sidde på toilettet og øver sig i ikke at bruge ble mere. Store og små øver sig i at tage tøj af og på.

Børnehave

Legepladsen er rum for mange fysiske aktiviteter. Både spontane og planlagte lege. Bevægelsesglæden i børnehaven ses f.eks. ved en stor gruppe børn der leger "Hvad er klokken Hr. Løve", "Alle mine kyllinger kom hjem" eller "Ståtrold". Her øves kropslig formåen i samspil med andre.

Kultur, æstetik og fællesskab

Vi arbejder med udtryk og indtryk. Børnene lærer at udtrykke sig selv på forskellige kreative måder, både ved kunst, sang og teater. Børnene lærer også gennem de indtryk de får ved at blive præsenteret for forskellige kulturelle tiltag. Børnene lærer sig selv at kende i forhold til den kontekst vi lever i. Hvorfor fejrer vi påske, halloween og jul? Hvorfor spiser nogle børn noget andet?

Vuggestue

Sang, musik og højtlesning hører til de fleste morgensamlinger i vuggestuen. Børnene bliver præsenteret for forskellige måder at bruge musikken på, man kan både synge, spille og danse til musik. Historierne børnene hører bliver fortalt levende og omhandler ofte temaer som børnene kan genkende fra deres egen virkelighed.

Børnehave

I børnehaven bearbejder børnene ofte fortællinger ved, at de får lov til at tegne den historie, de har hørt. De ældste børnehavebørn besøger en gang årligt Klaverfabrikken, hvor de er aktive deltagere i forestillingen om Mutter Grib. Her hører, oplever og udtrykker de historien i fællesskab med skuespillerne. Børnene bliver klædt ud og får tildelt roller og er med i den levende fortælling.

Natur, udeliv og science

Vi oplever og bruger naturen ud fra en science didaktisk tilgang, hvor vi er nysgerrige og undersøgende sammen med børnene. Vi giver ikke altid børnene et svar, men finder et svar sammen med børnene. Vi forholder os til arbejdet ved enten at gå foran, ved siden af eller bag ved børnene afhængig af, hvad vi arbejder med og hvad vi gerne vil lære børnene. Vi bruger naturen som et fri rum for både store og små

Vuggestuen

Store sten og træstammer bliver vendt på legepladsen eller på en tur ud i naturen. Frem kommer en masse små dyr. Alle dyr bliver undersøgt nøje af de små hænder. Nogle børn er mere tilbageholdende end andre og skal lige samle mod til sig først. Vi undersøger hvilke dyr det er vi finder, og ser hvad de kan lide at spise. Senere kan vi se, at børnene selv samler små dyr og laver små bo til dem i spande og sandkageforme.

Børnehaven

Vi vælger at bruge naturen som et skattekammer, der på forskellige tider af året giver os spiselige afgrøder. Vi sår selv grøntsager som tomater, ærter og kartofler og luger ukrudt. På legepladserne

har vi store gamle træer der giver os æbler og kirsebær. Vi samler hyldeblomster og laver vores egen saft. Vi er generelt nysgerrige på årstiderne og særligt på, hvor maden kommer fra.

Social udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø understøtter, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer. Ligeledes skal læringsmiljøet understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Et grundlæggende element i social udvikling er legen.

Vuggestue.

Drengen kravler hen til pigen i vuggestuen, fordi han gerne vil lege med bilen, som pigen har. Han får fat i bilen, som han trækker ud af pigens hånd. Hun begynder at græde. Den voksne hjælper børnene i konflikten ved at snakke med dem om, at pigen havde bilen først, og at hun er ked af det nu, fordi han tog bilen.

I denne situation guides børnene til at udvise empati for hinanden, drage omsorg for hinanden, se hinandens følelser og måske danne et legefællesskab omkring bilen.

I hverdagen taler vi om følelser med børnene eksempelvis i konfliktsituationer, hvordan ser man ud når man er sur eller ked af det?

Vi skaber legefællesskaber, f. eks. en forhindringsbane, hvor der er deltagelsesmulighed for både små med begrænsede motoriske evner, og for større børn, som selv kan forcere de fleste forhindringer. De opfordres til at give plads for hinanden og til at hjælpe hinanden.

Børnehave.

Børnene står i kø til at vaske hænder. En pige maser sig foran en anden pige, som lige er uopmærksom et øjeblik. De begynder at skændes om, hvem der kom først.

Den voksne kommer til og taler med pigerne om, hvordan de synes, at man er en god kammerat over for hinanden. De taler også om at respekterer hinandens grænser og anerkende hinandens forskelligheder.

Ved samling styrker vi fællesskabet ved fælleslege, oplæsning og sange. Vi taler om eventuelle konflikter, og om, at vi oplever verden forskelligt. Vi taler generelt meget om, hvordan man er en god kammeret over for hinanden.

De enkelte børns trivsel drøftes løbende på pædagogiske møder, for at sikre, at alle børn trives optimalt. Hvis et barn ikke trives optimalt, inddrages forældrene i samarbejde omkring, hvad vi kan gøre ved det i børnehaven og eventuelt hjemme.

Forældresamarbejde

Vi ser forældrene som vores vigtigste samarbejdspartnere i forhold til at sikre den bedste udvikling for det enkelte barn. Vi ønsker at vores samarbejde skal bygge på et tillidsforhold, hvor forældrene føler sig trygge. Vi inddrager hurtigt forældrene, hvis vi har en bekymring i forhold til barnet og ønsker at have en god dialog, uanset om det er om stort eller småt.

I hverdagen kan man særligt se samarbejdet ved følgende:

- Dagbog – vi skriver til forældrene på Børneroden, hvad vi laver med børnene.
- Vi har daglig dialog ved aflevering og afhentning
- Indkøring for nye børn – hvordan giver vi det enkelte barn den bedste start.
- Samarbejde omkring fælles mål for det enkelte barns udvikling
- Årlige trivselssamtaler
- Forældremøder
- Fællesspisninger på stuerne
- Sommerfest og Julefest

Børn i udsatte positioner

Vi oplever engang i mellem, at børn er i eller kommer i udsatte positioner. Vores opgave er, at sikre det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse på trods af de udfordringer der kan være. For at sikre den bedste faglighed omkring det enkelte barn benytter vi os af følgende muligheder:

- Vi har Fremskudt rådgivning, hvor vi i samarbejde med socialrådgiver, psykolog, logopæd og sundhedsplejerske har supervision omkring nye handlemuligheder
- Vi laver handleplaner for det enkelte barn, så vi både i Æblehaven og sammen med forældrene kan have fokus på at sikre udvikling, læring og trivsel.
- Vi vælger at have fokus på det, som barnet er god til for at hjælpe med at udvikle det, som er svært.
- Vi sikrer os, at alle børn føler sig som en del af vores fællesskab.

